

EĞİTİM ve İNSANİ BİLİMLER DERĐİSİ
Teori ve Uygulama

Cilt: 12 / Sayı: 23 / Yaz 2021

JOURNAL of EDUCATION and HUMANITIES
Theory and Practice

Vol: 12 / No: 23 / Summer 2021

**COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uygulamaya Konan Uzaktan Eğitimin
Paydaş Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi**

Evaluation of Distance Education Implemented During the COVID-19
Pandemic Process in the Context of Stakeholder Views

Makale Türü (Article Type): Araştırma (Research)

Halil TAŞ

www.dergipark.gov.tr/eibd
eibd@eibd.org.tr

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uygulamaya Konan Uzaktan Eğitimin Paydaş Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi

Halil TAŞ¹

Öz: Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitim sürecini paydaş (öğretmen, öğrenci, veli) görüşleri bağlamında değerlendirmek ve etkili çözüm önerileri geliştirmektir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen 30 sınıf öğretmeni, 26 öğrenci velisi ve 26 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme yoluyla elde edilen nitel veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmada, COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından faydalı bulunmadığı tespit edilmiştir. Katılımcılar tarafından, öğretmenlerin ve öğretmenlik mesleğinin değerini/önemini ortaya çıkarması, pandeminin bulaşma ve yayılma hızını yavaşlatması, teknolojinin daha aktif kullanılmasını sağlaması uzaktan eğitimin olumlu yönleri olarak ifade edilirken; yaparak-yaşayarak öğrenme olanağını ortadan kaldırması, öğretmen-öğrenci-veli iletişimini, etkileşimini ve işbirliğini en aza indirmesi, öğrencilerin sosyalleşmelerine sekte vurması, teknoloji bağımlılığı riskini artırması, derse erişim sorunlarının yaşanması uzaktan eğitimin olumsuz yönleri olarak ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi, koronavirüs, salgın, uzaktan eğitim, canlı ders

Makale Hakkında:

Geliş Tarihi: 05/04/2021; *Kabul Tarihi:* 28/04/2021

Bu çalışmada yer alan öğretmen görüşlerine ilişkin verilerin bir kısmı, 3. Uluslararası Uzaktan Öğrenme ve Yenilikçi Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda (DILET2020) sunulan sözlü bildiri kullanılmış ve bildiri kitabında yer almıştır.

Kaynakça Gösterimi:

Taş, H. (2021). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uygulamaya Konan Uzaktan Eğitimin Paydaş Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 12(23),23-49

1) Dr., Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu, egitimci1@hotmail.com, ORCID:0000-0002-5219-1123

Giriş

Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 11 Mart 2020 tarihinde "pandemi" olarak ilan edilmiştir (DSÖ, 2020). Türkiye'de 36.975 kişi COVID-19 pandemisinden yaşamını yitirirken, dünya genelinde bu sayı 3.010.000 kişiye ulaşmış; gerek pandeminin yayılma hızı ve gerekse ölüm oranları ise artarak devam etmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2021). COVID-19'un pandemi olarak ilan edilmesinden itibaren birçok ülkede toplumsal yaşamda, sağlık, ekonomi ve eğitim sektörlerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Çünkü pandemiler, ülkelerin sağlık sistemlerini derinden etkiledikleri gibi ekonomik, siyasi ve sosyal açıdan da köklü değişimlere neden olabilmektedirler.

Pandemi ile beraber tüm dünyada hayatın akışında ve ritminde ciddi değişiklikler olmuş (Zhao, 2020); pandeminin etkisini azaltmak ve yayılma hızını yavaşlatmak amacıyla dünyanın birçok yerinde esnek çalışma, evden çalışma, dönüşümlü çalışma gibi uygulamalara geçilmiştir. Ayrıca tüm dünyada kısmi veya tam zamanlı sokağa çıkma yasaklamaları, karantina süreçleri, izolasyon süreçleri ve sosyal mesafenin korunması gibi tedbirler alınmıştır. Bu tedbirler kapsamında sosyal mesafeyi azaltacak ya da teması artırabilecek yerler kapatılmış, okullar ve üniversiteler de bu kapatılan yerlere dâhil edilmiştir (Bozkurt vd., 2020; Bozkurt & Sharma, 2020; Gupta & Goplani, 2020). COVID-19 pandemisi her sektörü olduğu gibi eğitim sektörünü de derinden etkilemiş ve bu sektöre ilişkin ciddi kaygılara neden olmuştur. Çünkü pandeminin yayılmasıyla birlikte Nisan 2020 tarihi itibarıyla 192 ülke tamamen, 5 ülke ise yerel olarak okullarını kapatmış ve dolayısıyla dünyadaki öğrenci nüfusunun %99,4'ü (yaklaşık 1.716 milyar öğrenci) bu süreçten etkilenmiştir (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü [UNESCO], 2020a). Türkiye'de ise eğitime ara verilmesinden dolayı 18 milyonu aşkın öğrenci ve 1 milyonu aşkın eğitim çalışanı etkilenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020a).

Okulların kapanmasıyla öğrencilerin eğitimden kopmalarını önlemek için bütün ülkeler acilen çözüm yolları aramaya başlamışlardır. COVID-19'un bulaşıcılığı ve yayılma hızı dikkate alındığında, bireylerin sağlıklarını tehlikeye düşürmeden eğitime devam edebilmelerinin en basit ve etkili yollarından birinin teknolojik olanaklara başvurmak olduğu görülmüş ve bu görüş uzaktan eğitimi gündeme getirmiştir (Emin, 2020). Pandemiye dolayı birçok ülke dijital teknolojilerin kullanıldığı acil önlem paketlerini uygulamaya koyarak eğitimin sürekliliğini sağlamaya çalışmışlardır (Angoletto & Queiroz, 2020). Ülkeler, okulların eğitime ara verdiği dönemde, çocukların eğitim-öğretimlerini desteklemek amacıyla öğretim paketleri, radyo eğitimi, eğitici televizyon ve çevrimiçi öğretim kaynakları dâhil olmak üzere çeşitli kaynaklar/yollar kullanmışlardır. Okulların öğretime ara vermeleriyle birlikte bütün dünyada çevrimiçi platformlar en sık kullanılan araçlar olmuştur (Reimers & Schleicher, 2020). Çevrimiçi araçlar, öğrencilerin kendi kendilerine keşfedebilecekleri eğitim içeriğinden ve biçim-

lendirilmiş öğrenme programlarından, sanal toplantılara ve öğretmenlerce yönetilen gerçek zamanlı derslere kadar çok çeşitlilik göstermektedir (Schleicher, 2020).

Türkiye’de pozitif vakaların görülmesi ve ölümlerin başlaması üzerine tüm eğitim kurumlarında eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitime geçilmesi için tüm eğitim kurumları kısa zamanda alt yapılarını hazırlamak zorunda kalmıştır (Davran, 2020). Daha önceleri bir alternatif olarak değerlendirilen uzaktan eğitim, COVID-19 pandemisi sürecinde zorunlu bir şekilde eğitimin bütün kademelerinde yer almış ve pandemi nedeniyle geleneksel eğitimin yapılamadığı tüm alanlarda tek alternatif olarak uygulanmaya başlanmıştır (Fidan, 2020).

Uzaktan eğitim, elektronik olan veya olmayan sistemler aracılığıyla, yer ve zaman sınırlarını kaldıran ve kullanıcılarına birçok öğrenme faaliyetleri sunan planlı ve kapsamlı bir öğrenme faaliyetidir (Altıparmak, Kurt & Kapıdere, 2011). Uzaktan eğitim, alışlagelmiş standart sınıf içi faaliyetlerin yürütülme imkânının bulunmadığı durumlarda, çeşitli elektronik ortamların kullanılarak eğitimin belirli bir merkezden yapılması olarak da tanımlanabilir. İşman’a (2011) göre uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenenlerin ve öğretmenlerin, eğitimsel faaliyetlerini, iletişim teknolojileri veya postayla gerçekleştirdikleri bir eğitim modelidir.

Pandemi nedeniyle okulların eğitime ara vermesinden sonra ülkeler çocukların öğrenme kayıplarını azaltmak ve eğitimin devamını sağlamak amacıyla farklı uzaktan eğitim yöntemlerini kullanmaya başlamışlardır. Ülkelerin sahip olduğu fiziki ve teknolojik kapasite, okulların ve öğretmenlerin teknolojik becerilerle donatılma düzeyi, ailelerin ve çocukların uygun fiziki koşullara ve teknolojik araçlara sahip olma durumları gibi hususlara bağlı olarak, çeşitli dijital platformlarla senkron (eş zamanlı) ve senkron olmayan yöntemler kullanılarak öğretim gerçekleştirilmiştir (UNESCO, 2020b). Ülkemizde pandemi nedeniyle eğitime ara verilmesi üzerine MEB tarafından televizyon ve internet tabanlı uzaktan eğitim başlatılmış, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile internet üzerinden ve televizyondan eğitim desteği verilmeye başlanmıştır (Duban & Şen, 2020). Öğrencilerin eğitimlerini kesintiye uğratmamayı amaçlayan uzaktan eğitim sürecinin merkezi “televizyon + internet” olarak belirtilmiş (MEB, 2020b), daha sonraki süreçte Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden harici canlı dersler ön plana çıkmıştır.

Alanyazında ilkokullarda sınırlı sayıda uzaktan eğitim çalışması yapıldığı belirtilmektedir (Çoruk & Çakır, 2017; Fidan, 2020; Karaman & Akgül, 2015; Odabaşı, Çoklar, Kıyıcı & Akdoğan, 2002). Bu çalışmaların genelde yüz yüze eğitime destek olma ve geleceğe dönük pilot çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. Alanyazında öğretmenlerin, öğrencilerin, öğretmen adaylarının ve akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını konu alan çalışmalar da (Aktaş, Büyüktaş, Gülle & Yıldız, 2020; Ateş & Altun, 2008; Barış, 2015; Birişçi, 2013; Dikmen & Bahçeci, 2020; Karatepe, Küçükgençay & Peker, 2020; Tarlakazan & Tarlakazan, 2020; Yahşi & Kırkıç, 2020; Yenilmez, Balbağ & Turgut, 2017) görülmektedir. Öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumları, internet kullanma durumları, yöneticilerin ve

öğretmenlerin uzaktan eğitim teknolojilerine ilişkin görüşleri, öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin algıları (Bakioğlu & Çevik, 2020; Bayburtlu, 2020; Çiftçi & Aydın, 2020; Duban & Şen, 2020; Gök & Çakmak, 2020; Kocayığit & Uşun, 2020; Özer & Kır, 2018; Serçemeli & Kurnaz, 2020; Taş, 2020; Tezer & Cumhuri, 2020) gibi çalışmaların da yapıldığı görülmektedir.

COVID-19 pandemisinden dolayı ilgili alanyazının çoğunlukla ve doğrudan tıbbi çalışmalara yer verdiği, çalışmaların daha çok sağlık sektöründe yoğunlaştığı görülmektedir. COVID-19 pandemisinin yayılma hızının, mutasyon geçirmesinin, insan hayatını tehdit etme özelliğinin ve çare arayışlarının bu duruma neden olduğu söylenebilir. Bu kabul edilebilir bir durumdur. Ancak eğitimin insan hayatındaki vazgeçilmezliği bu konuda da çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir. Özellikle insanların eğitime bağlı gelecek kaygılarını gidermek, eğitim sektörüne yönelik etkili çözümler üretmek ve yol haritası belirlemek açısından COVID-19 pandemisinin eğitime yansımalarının, alınan ve alınacak önlemlerin bilimsel olarak tartışılması, eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin değerlendirilmesi gerekir.

Bu çalışma, COVID-19 pandemisi ile ilgili olarak eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanında çok fazla çalışma bulunmamasının oluşturduğu boşluğun giderilmesi ve yaşanan bu zor sürecin eğitime etkilerini ortaya koyarak daha etkili eğitimsel çözümlerin sunulabilmesi açısından önem taşımaktadır. Etkisi bir süre daha devam edecek gibi görünen pandeminin, eğitime etkilerinin de farklı boyutlarda olacağı yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerçekten yola çıkarak, pandeminin bulaşma, ticareti ve sosyal yaşamı durdurma ve insan hayatına son verme gibi etkileri devam ederken ve uzaktan eğitim süreci sürdürülürken öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu sürece ilişkin algılarını ve düşüncelerini ortaya koymak önemlidir. Öğretmen, öğrenci ve velilerin eğitimin vazgeçilmez öğeleri olmaları, eğitimle ilgili çalışmalarda görüş ve önerilerinin alınmasını önemli ve gerekli kılmaktadır. Kaldı ki alanyazın, eğitim paydaşlarını ve onların sürece ilişkin görüşlerini dâhil etmeden, eğitime ilişkin yapılacak çalışmaların başarıya ulaşamayacağını belirtmektedir (Mulenga & Marban, 2020).

Alanyazında sınıf öğretmenleri ile ilkökul öğrencilerinin ve velilerinin pandemi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitime ilişkin görüşlerine karşılaştırmalı olarak yer veren araştırmalara çok az rastlanıyor olması bu araştırmayı özgün ve önemli kılmaktadır. Öğretmen, öğrenci ve velilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin bir bütün olarak karşılaştırmalı bir şekilde tespit edilmesinin, uzaktan eğitim konusundaki karar verici mekanizmalara önemli bilgiler ve bakış açıları sunmada yararlı olacağı düşüncesi de bu çalışmanın yapılma gerekçelerinden birini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın; uzaktan eğitimle ilgili yapılacak araştırmalara zemin hazırlamak; elde edilen verilerin, uzaktan eğitime ilişkin yaşanan sorunları belirlemek ve bu sorunlara ilişkin etkili çözümler üretmek konusunda eğitimcilere, ailelere ve politika yapıcılara/yasa koyuculara bir bakış açısı ve anlayış kazandırmak bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimi sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin görüşleri bağlamında değerlendirmek ve etkili çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen, veli ve öğrenciler tarafından uzaktan eğitim uygulaması ne ölçüde faydalı bulunmaktadır?
2. Öğretmen, veli ve öğrencilere göre uzaktan eğitim uygulamasının olumlu yönleri nelerdir?
3. Öğretmen, veli ve öğrencilere göre uzaktan eğitim uygulamasının olumsuz yönleri nelerdir?
4. Öğretmenlere göre uzaktan eğitim süreci nasıl yapılandırılmalıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

COVID-19 pandemisi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilmesiyle devreye konan uzaktan eğitimi sınıf öğretmenleri, veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirmeyi ve etkili çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Bir olgu hakkında insan tecrübelerini ortaya çıkarmak amacıyla yürütülen bir araştırma stratejisi olan olgubilim deseni (Creswell & Poth, 2016), farkında olunan ancak hakkında ayrıntılı bir bilgi ve anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 30 sınıf öğretmeni, 26 öğrenci velisi ve 26 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcı öğretmenler, veliler ve öğrenciler ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere veya durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz, Demirel & Çakmak, 2018). İlkokul dördüncü sınıfı okutmak ve en az altı ay uzaktan eğitim vermiş olmak öğretmen seçme ölçütü, ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi olmak ve uzaktan eğitime (canlı ders) devam etmiş olmak öğrenci seçme ölçütü, çocuğunun araştırma için seçilmiş olması ise veli seçme ölçütü olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları belli sorulardan oluşmakta ve katılımcılar bu sorulara verdikleri cevaplarla kendi bireysel görüşlerini yansıtmaktadırlar (Yıldırım & Şimşek, 2018). Görüşmelerde, katılımcılara pandemi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimi (canlı ders) faydalı bulup bulmadıklarına, uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerinin neler olduğuna ve uzaktan eğitimin daha iyi nasıl yapılabileceğine ilişkin sorular sorul-

muştur. Konu uzmanı iki öğretim üyesinin, üç sınıf öğretmeninin, iki Türkçe öğretmenin ve iki velinin görüş ve önerileri doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Pandemi koşulları nedeniyle katılımcılarla yüz yüze görüşme yapılamamış, görüşmeler Skype, WhatsApp ve Zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde belirtilen etik ilkelere titizlikle uyulmuş; bu amaçla Ordu Üniversitesi'nden 09/03/2020 tarihli ve E-66417432-050.01.04-0576788 sayılı Etik Kurulu Kararı alınmıştır. Çalışmaya katılmada gönüllülük esas alınmış; katılımcıların gerçek isimleri kullanılmayıp, öğretmen isimleri Öğretmen 1, Öğretmen 2,... Öğretmen 30, öğrenci isimleri Öğrenci 1, Öğrenci 2... Öğrenci 26, veli isimleri ise Veli 1, Veli 2... Veli 26 şeklinde kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme yoluyla elde edilen nitel veriler içerik analiziyle çözümlenmiş; verilen cevaplar benzerlikleri ve yakınlıkları dikkate alınarak gruplandırılmış; daha sonra, bu grupların frekansları ve yüzdeler oranları hesaplanmak suretiyle veriler nicelleştirilerek (sayısallaştırılarak) çözümlenmiştir. Nitel verinin nicelleştirilmesi; görüşme, gözlem veya doküman incelemesi yoluyla elde edilen verilerin, belli süreçlerden geçirilerek sayılara veya rakamlara dökülmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Ulaşılan bulgular araştırmanın amacı ve alt amaçları doğrultusunda sunulurken; katılımcıların görüşlerinden zaman zaman doğrudan alıntılar da yapılmıştır.

Bulgular

Uzaktan Eğitimin Faydalı Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin faydalı olup olmadığına ilişkin paydaş (öğretmen, veli, öğrenci) görüşleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Uzaktan Eğitimin Faydalı Olup Olmadığına İlişkin Görüşler

Görüşler	Öğretmen		Veli		Öğrenci	
	f	%	f	%	f	%
Çok faydalı	1	3,30	2	7,69	2	7,69
Faydalı	2	6,70	3	11,54	3	11,54
Az faydalı	6	20,00	5	19,23	4	15,38
Faydasız	21	70,00	16	61,54	17	65,38

Tablo 1 üzerinde yapılan incelemede, öğretmenlerin %90'ının, öğrenci ve velilerin ise yaklaşık %81'inin COVID-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimi az faydalı ve faydasız olarak değerlendirdikleri; öğretmenlerin %10'unun, velilerin ve öğrencilerin ise yak-

laşık %19'unun bu süreçte uygulamaya konan uzaktan eğitimi çok faydalı ve faydalı olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Uzaktan eğitim faydasına ilişkin öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur

Uzaktan eğitim çok gereksiz bir iş bence. Çocuklara hiçbir faydası yok. Ancak bana verilen görevi yapmak zorundayım. (Öğretmen 4)

Uzaktan eğitim zorunluluktan dolayı yapılmaktadır. Bu eğitimin yüz yüze eğitimin yanında lafı bile olmaz. (Öğretmen 9)

Uzaktan eğitim, dostlar alışverişte görsün mantığıyla yapılan bir eğitim. Hiç kimseye faydası olmadığı gibi teknoloji bağımlılığı yapmak gibi birçok zararı da var. (Öğretmen 26)

Ben bu eğitimin faydalı olduğuna inanmıyorum. Ancak şu durumda yapacak bir şey yok. (Veli 11)

Televizyon izlemekle ya da akşama kadar bilgisayarın başında oturmakla eğitim olmaz. Uzaktan eğitim çok gereksiz bir iş bence. (Veli 20)

Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimin yerini asla tutamaz. Çocukların, hatta öğretmenlerin bile sevmediği faydasız bir şey. (Veli 26).

Uzaktan eğitim çok sıkıcı. Bu derse girmek istemiyorum. Zaten bu derslerin hiçbir şeye faydası yok. (Öğrenci 8)

Uzaktan eğitimin bana hiçbir faydası olmuyor. Çünkü bu eğitimde hiçbir şey öğrenmiyorum. (Öğrenci 21)

Uzaktan eğitim çok kötü bir şey. Babamın ve öğretmenimin zoruyla derse giriyorum. (Öğrenci 26)

Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular

COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin olumlu yönlerine ilişkin paydaş (öğretmen, veli, öğrenci) görüşleri Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 2. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri (Öğretmen Görüşleri)

Görüşler	f	%
Öğretmenlerin önemini ortaya koymuştur.	29	96,67
Hiçbir teknolojinin öğretmenin yerini tutamayacağını göstermiştir.	27	90,00
Pandeminin yayılma hızını azaltmıştır.	25	83,33
Teknolojinin eğitimde daha aktif kullanmasını sağlamıştır	20	66,67
Elektronik ortamda sunum yapma becerilerini geliştirmiştir.	17	56,67
Ders materyali hazırlama konusunda öğretmenleri daha aktif hale getirmiştir.	14	46,67
Ülkenin teknoloji alt yapısının mercek altına alınmasını sağlamıştır.	10	33,33

Tablo 2 üzerinde yapılan incelemede, öğretmenlerin uzaktan eğitimi, öğretmenlerin öneminin/değerinin ortaya çıkmasını sağlaması ve hiçbir teknolojinin öğretmenin yerinin tutamayacağını göstermesi açısından olumlu buldukları görülmektedir. Ayrıca, pandeminin yayılma hızını azaltması ve teknolojinin eğitimde daha aktif kullanılmasını sağlaması açısından da uzaktan eğitimin olumlu bulunduğu görülmektedir.

Tablo 3. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri (Veli Görüşleri)

Görüşler	f	%
Pandeminin yayılmasını yavaşlatmıştır.	25	96,15
Okulun değerini ortaya çıkarmıştır.	23	88,46
Okul masrafını (kırtasiye, servis, yemek vb.) azaltmıştır.	22	84,62
Bilgisayar, telefon, tablet gibi araçların satışlarını artırmıştır.	21	80,77
Öğrencilerin derslerinden kopmalarını önlemiştir.	20	76,92
Herkesin evine internet bağlamasını sağlamıştır.	19	73,08
Çocukların daha iyi bilgisayar kullanmalarını sağlamıştır.	15	57,69
Öğrencilerin dışarı çıkıp zararlı alışkanlıklar edinmelerini engellemiştir.	12	46,15
Velilerin interneti daha aktif kullanmalarını sağlamıştır	9	34,62

Tablo 3 üzerinde yapılan incelemede, velilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitim uygulamasını pandemiyi yayılmasını yavaşlatma/önleme, okulun değerini ortaya çıkarma, okul masraflarını azaltma ve elektronik araçların satışını artırma (bu sektörde ticareti canlandırma) konularında olumlu buldukları görülmektedir.

Tablo 4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri (Öğrenci Görüşleri)

Görüşler	f	%
Hasta olmamızı engelledi.	22	84,62
Her sabah erkenden uyanmak zorunda kalmadık.	20	76,92
Derse girip girmeme konusunda özgür olmamızı sağladı.	18	69,23
Uzaktan eğitimde sınav olmaması çok güzeldi.	17	65,38
Ailelerimizin bize bilgisayar, telefon ya da tablet almasını sağladı.	15	57,69
Bilgisayarı, tablet ve telefonu daha aktif kullanmayı öğrendik.	14	53,85
Arkadaşlarımızla uzaktan da olsa hasret giderdik.	10	38,46
Öğretmenlerin evlerini görmemizi sağladı.	5	19,23
Okuldaki kavgaları ortadan kaldırdı.	3	11,54

Tablo 4 üzerinde yapılan incelemede, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitim uygulamasını hasta olmayı engelleme, her sabah uyanmak zorunda kalmama, derse girip girmeme konusunda özgür olma ve sınav olmaması konularında olumlu buldukları görülmektedir. Uzaktan eğitim olumlu yönlerine ilişkin öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur:

Uzaktan eğitim sayesinde öğretmenlerin değeri ortaya çıkmıştır. Öğretmensiz bir eğitim olmayacağı anlaşılmıştır. (Öğretmen 2)

Uzaktan eğitim hiçbir teknolojinin öğretmenin yerini tutamayacağını göstermiştir. (Öğretmen 15)

Uzaktan eğitim sayesinde meslektaşlarımız teknolojiyi daha aktif kullanmak ve gelişmeleri takip etmek zorunda kalmışlardır. (Öğretmen 28)

Uzaktan eğitim sayesinde insanlar bir araya gelmeyince pandeminin hızı azalmıştır. (Veli 9)

Uzaktan eğitim sayesinde okulların ne kadar önemli olduğunu anladık. Okullar tatil olduğundan çocuklar evde mahvetti bizi. (Veli 21)

Uzaktan eğitimin okul masraflarının azalmasına katkı sağladığını söyleyebilirim. Bu sayede yemek, servis ve kırtasiye masraflarımız azaldı. (Veli 26)

Uzaktan eğitim sayesinde okula gitmeyi mecburen sosyal mesafeye uyduğumuzdan hasta olmaktan kurtulduk. (Öğrenci 2)

Uzaktan eğitim sayesinde her sabah erken saatlerde uyanmak zorunda olmamak çok güzel (Öğrenci 19)

Uzaktan eğitimde derse girip girmemekte özgür olmak ve sınavların yapılmaması da çok çok güzel bence. (Öğrenci 25)

Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgular

COVID-19 pandemisi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin paydaş (öğretmen, veli, öğrenci) görüşleri Tablo 5, 6 ve 7’de sunulmuştur.

Tablo 5. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri (Öğretmen Görüşleri)

Görüşler	f	%
Yaparak ve yaşayarak öğrenme imkânını ortadan kaldırdı.	30	100,00
Birden fazla duyuya hitap etme imkânını azalttı.	29	96,67
Öğretmenle öğrenci arasındaki etkileşimi en aza indirdi.	27	90,00
Yüz yüze iletişim olanağını ortadan kaldırdı.	25	83,33
Öğrencilerin sosyalleşmelerini engelledi.	24	80,00
Teknoloji bağımlılığı riskini artırdı.	23	76,67
Öğretmen –Veli iş birliğini azalttı.	23	76,67
Derse yönelik istekliliği azalttı	22	73,33
Öğrenciler arasında var olan fırsat eşitsizliğini artırdı.	21	70,00
Ders süresinin çoğu canlı derse bağlanma sorununu çözmekle geçti.	19	63,33
Öğrenciyi çok yönlü olarak gözlemlene imkânını ortadan kaldırdı.	19	63,33
Teknolojik araçlara ilişkin masraflara neden oldu.	10	33,33
Bazı sağlık sorunlarına (baş ağrısı, göz bozukluğu vb.) neden oldu.	8	26,67
Teknolojiyi kullanamayan öğretmenleri zora soktu	5	16,67

Tablo 5 üzerinde yapılan incelemede, öğretmenlerin tamamının uzaktan eğitimi yaparak-yaşayarak öğrenme imkânını ortadan kaldırdığı için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ise uzaktan eğitimi birden çok duyuya hitap etme imkânını azalttığı, öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi en aza indirdiği, yüz yüze iletişimi ortadan kaldırdığı, öğrencilerin sosyalleşmelerini önlediği, öğrencileri teknoloji bağımlısı yaptığı, öğretmen-veli iş birliğini azalttığı ve öğrenciler arasında var olan fırsat eşitsizliğini artırdığı için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo 6. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri (Veli Görüşleri)

Görüşler	f	%
İnternet, bilgisayar, telefon, tablet gibi masraflara neden oldu.	24	92,31
Çocukları ekran başına hapsetti.	23	88,46
Çocukları bilgisayar ve internet bağımlısı yaptı.	22	84,62
Öğrencilerin sosyalleşmelerini engelledi.	20	76,92
Öğretmenle yüz yüze görüşmeyi engelledi.	18	69,23
Derslerin çoğu canlı derse bağlanma sorununu çözmekle geçti.	15	57,69
Çocukları okuldan soğuttu.	12	46,15
Çocuğumun gözlerini bozdu.	10	38,46
Rutin aile düzenimizi bozdu.	8	30,77
Teknolojik olanakları olmayan aileleri zor duruma soktu.	3	11,54

Tablo 6 üzerinde yapılan incelemede, velilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitim uygulamasını internet, bilgisayar, telefon, tablet gibi masraflara neden olduğu, çocukları ekran başına hapsettiği, çocukları bilgisayar ve internet bağımlısı yaptığı, öğrencilerin sosyalleşmelerini önlediği ve öğretmenle yüz yüze görüşmeyi engellediği için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo 7. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri (Öğrenci Görüşleri)

Görüşler	f	%
Uzaktan eğitimden hiçbir şey öğrenmedim.	24	92,31
Arkadaşlarımızla oynayamaz olduk.	23	88,46
Zamanımızın çoğu bilgisayar başında geçti.	21	80,77
Derse erişim sağlamak büyük bir sorundu.	20	76,92
Öğretmenin tahtada ders anlatması gibi güzel değildi.	18	69,23
Aileme internet ve bilgisayar masrafı çıkardı.	15	57,69
İnterneti ve bilgisayarı olmayan arkadaşlarım dersleri takip edemedi.	13	50,00
Ekrana bakmaktan gözlerimiz bozuldu.	5	19,23

Tablo 7 üzerinde yapılan incelemede, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitimi hiçbir şey öğrenemedikleri için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Ayrıca, arkadaş grubuyla oynayamamak, zamanın çoğunu bilgisayar başında geçirmek, derse erişim

sağlayamamak gibi sorunlar da öğrenciler tarafından uzaktan eğitimin olumsuz yönleri olarak ifade edilmektedir. Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur:

Uzaktan eğitim yaparak yaşayarak öğrenme ilkesine dayanan uygulamalı eğitimi ortadan kaldırarak eğitimi teorik bilgiye hapsetti. (Öğretmen 11)

Uzaktan eğitim öğretmen-öğrenci, öğretmen-idareci, öğretmen-veli iletişimini ve etkileşimini en aza indirdi. (Öğretmen 23)

Uzaktan eğitim ders ciddiyetini, derse devamı ve motivasyonu bitirdi. (Öğretmen 30)

Uzaktan eğitim çocukları internet bağımlısı yaptı. Bu kadar uzun süre bilgisayar başında kalınır mı, çocuklara da yazık. (Veli 1)

Uzaktan eğitim yüzünden bilgisayar, tablet almak zorunda kaldık. Bu eğitim internet ve teknolojik alet masrafı çıkardı. (Veli 20)

Uzaktan eğitim çocukları evlere ve bilgisayar başına hapsetti. Arkadaşlarından ve öğretmenlerinden uzak kalan çocuklar anti-sosyal olacak böyle giderse. (Veli 26)

Uzaktan eğitimden hiçbir şey öğrenemedim. Çok sıkıcı bir eğitim çünkü. Çoğu zaman babamın zoruyla katıldım bu eğitime. (Öğrenci 4)

Uzaktan eğitim yüzünden arkadaşlarımdan ayrı kaldım. Arkadaşlarımla oynamayı özledim. (Öğrenci 16)

Uzaktan eğitimden nefret ediyorum. Zaten internet de iyi çalışmıyor ve sürekli bağlantı kopuyor. (Öğrenci 20)

Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha İyi Nasıl Yapılandırılabilmesine İlişkin Bulgular

COVID-19 pandemisi döneminde uygulamaya konan uzaktan eğitim sürecinin daha iyi nasıl yapılandırılabilmesine ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Uzaktan Eğitimin Daha İyi Yapılandırılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Uzaktan eğitim sadece olağanüstü durumlarda yapılmalıdır	29	96,67
Uzaktan eğitimde ders saatleri azaltılmalıdır.	27	90,00
Uzaktan eğitim haftada en fazla 2 gün yapılmalıdır	26	86,67
Bir günden en fazla 2 ya da 3 ders saati uzaktan eğitim yapılmalıdır	26	86,67
İnternet alt yapısı sağlanmalıdır.	25	83,33
İhtiyaç duyan bütün öğrencilere bilgisayar/tablet ve internet desteği sağlanmalıdır	23	76,67
Uzaktan eğitim için seyreltilmiş yeni ders içerikleri hazırlanmalıdır.	22	73,33
Uzaktan eğitime uyumlu basılı materyaller hazırlanıp öğrencilere ücretsiz dağıtılmalıdır.	19	63,33
Öğretmenler uzaktan eğitim konusunda uygulamalı eğitimden geçirilmelidir.	18	60,00
Uzaktan eğitimde yapılan devamsızlık öğrenci devamsızlığından sayılmalıdır.	16	53,33
Öğrenciler uzaktan eğitimdeki konulardan da sınavlarda sorumlu tutulmalıdır.	15	50,00
Veliler ve öğrenciler uzaktan eğitim konusunda bilgilendirilmelidir.	13	43,33
Teknik sorunları çözmek için teknik destek grupları oluşturulmalıdır	10	33,33

Tablo 8 üzerinde yapılan incelemede, öğretmenlerin tamamına yakınının uzaktan eğitimin sadece olağanüstü durumlarda yapılmasını önerdikleri; büyük bir çoğunluğunun ise uzaktan eğitimde ders saatlerinin azaltılmasını, ders içeriklerinin seyreltilmesini, internet alt yapısının güçlendirilmesini, ihtiyacı olan bütün öğrencilere bilgisayar/tablet ve internet desteği sağlanmasını önerdikleri görülmektedir. Uzaktan eğitim nasıl daha iyi yapılandırılabilceğine ilişkin öğretmen görüşlerinden bazı örnekler aşağıda sunulmuştur:

Uzaktan eğitimin sadece olağanüstü durumlarda yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bana göre uzaktan eğitim iyi bir eğitim yöntemi değil. (Öğretmen 10)

Uzaktan eğitimde ders saatleri azaltılmalıdır. Günde 6-7 saat bilgisayar başında ders dinlemek olacak iş değil. (Öğretmen 18)

Uzaktan eğitim için ayrı içerik hazırlanmalıdır. Uzaktan eğitimin normal müfredatla ve yüzde yüze ders içeriğiyle yürütülmesi yanlıştır. (Öğretmen 23)

Uzaktan eğitim haftada en fazla 2 ya da 3 gün yapılmalıdır. Bir günde 2 ya da 3 saatten fazla uzaktan eğitim yapmak faydasızdır. (Öğretmen 26)

Uzaktan eğitimle uyumlu basılı materyal hazırlanarak öğretmen ve öğrencilere ücretsiz gönderilmelidir. Yüz yüze eğitim için hazırlanmış kitaplarla uzaktan eğitim yapılamaz. (Öğretmen 30)

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada, öğretmenlerin %90'ının, velilerin ve öğrencilerin ise %81'inin COVID-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimi faydasız/az faydalı olarak değerlendirdikleri; faydalı/çok faydalı gören öğretmenlerin oranının %10, velilerin ve öğrencilerin oranının ise yaklaşık %19 olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar, pandemi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin hem öğretmenler hem veliler hem de öğrenciler tarafından faydalı bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bir katılımcı öğretmenin “*Uzaktan eğitim çok gereksiz bir iş bence. Çocuklara hiçbir faydası yok. Ancak bana verilen görevi yapmak zorundayım.*” ve bir katılımcı velinin “*Televizyon izlemekle ya da akşama kadar bilgisayarın başında oturmakla eğitim olmaz. Uzaktan eğitim çok gereksiz bir iş bence.*” sözleri uzaktan eğitimin faydalı görülmediğini açıklamaktadır. Ayrıca bir katılımcı öğrencinin “*Uzaktan eğitim çok sıkıcı. Bu derse girmek istemiyorum. Zaten bu derslerin hiçbir şeye faydası da yok.*” sözleri uzaktan eğitimin faydalı olmama nedenleri hakkında fikir vericidir.

Konuyla ilgili olarak Eğitim-Sen (2020) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin %93,8'i uzaktan eğitimin verimli olmadığını belirtmişlerdir. Eğitim-Bir-Sen (2020) tarafından yapılan çalışmada, velilerin %70,6'sının, öğretmenlerin ise %63,8'inin uzaktan eğitimde öğrencilerin eğitimlerinden geri kalacaklarını ifade etmeleri, uzaktan eğitimin beklenen faydayı sağlamadığını göstermektedir. Davran (2020) tarafından yapılan ve araştırma bulgularımızı

destekleyen çalışmada katılımcıların %66,66'sının geleneksel ve etkileşimli eğitimi tercih ettikleri belirlenmiştir. Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir ve Bayraktar (2020) tarafından yapılan ve araştırma bulgularımızla paralellik gösteren çalışmada pandemi sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitime öğretmen adaylarının uyum sağlayamadıkları sonucuna ulaşılrken; Alkan, 2020, Gören, Gök, Yalçın, Göregen ve Çalışkan (2020) ve Kaynar, Kurnaz, Doğrukök ve Şentürk-Barışık (2020) tarafından yapılan çalışmalarda, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar faydalı ve verimli olmadığı tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitimin faydasızlığına yönelik oranının yüksek çıkmasında, acilen devreye konmuş olan uzaktan eğitim uygulamasının katılımcılar tarafından tam olarak anlaşılmasının ve aktif kullanılmamasının etkili olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin yeterli deneyimlerinin olmamasının ve bu süreçte sunulan dijital teknolojinin ve teknolojik alt yapının istenen düzeyde olmamasının da uzaktan eğitimin faydasızlık oranının artışında etkili olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra katılımcıların yüz yüze eğitime ilişkin deneyimleri, alışkanlıkları ve yüz yüze eğitime yatkınlıkları da bu sonucun nedenleri arasında sayılabilir. Öğrencilerin uzaktan eğitimi ders ciddiyetinde algılamamalarının, derslere gerekli katılımı sağlamamalarının, uzaktan eğitimi teknolojik araçlarla (bilgisayar, tablet, telefon vb.) oynamak ya da televizyondan film izlemek şeklinde algılamalarının, öğretmen ve velilerin teknolojik araçlara temkinli yaklaşımlarının da bunda etkili olduğu söylenebilir. Araştırma bulgularımızı destekler nitelikteki bazı çalışmalarda, öğretmenlerin bir kısmında var olan teknolojiye karşı temkinli duruşun uzaktan eğitimi olumsuz etkilediği (Benson & Samarawickrema, 2009), öğretmenlerin teknolojik olarak kendilerini geliştirmelerinin olumlu, teknolojik araçlarla gereğinden fazla iç içe olmalarının ise olumsuz sonuçlar oluşturduğu (Fidan, 2020), öğretmenlerin sistemi kullanma noktasındaki deneyimsizlikleri ve teknoloji kullanma becerilerinin zayıflığının uzaktan eğitimi olumsuz etkilediği (Türker & Dündar, 2020) sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, öğretmenlerin tamamına yakınının uzaktan eğitimi öğretmenlerin/öğretmenliğin önemini/değerini ortaya çıkarması ve hiçbir teknolojinin öğretmenini/öğretmenliğin yerini tutamayacağını göstermesi bakımından olumlu buldukları belirlenmiştir. Bir katılımcı öğretmenin *“Uzaktan eğitim sayesinde öğretmenlerin değeri ortaya çıkmıştır. Öğretmensiz bir eğitim olamayacağı anlaşılmıştır”* sözleri ile bir diğer katılımcı öğretmenin *“Uzaktan eğitim, hiçbir teknolojinin öğretmenin yerini tutamayacağını göstermiştir.”* sözleri bu açıdan anlamlıdır. Öğretmenlerin uzaktan eğitimi, öğretmenin ve öğretmenliğin değerinin farkına varılmasına yönelik bir fırsat olarak değerlendirdikleri ifade edilebilir. Öğretmenlik mesleğinin meşakkatli bir meslek olması ve öğretmenlerin mesleki açıdan çok çeşitli zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmaları, öğretmenlerin normal zamanlarda mesleklerinin değerinin bilinmediğine ilişkin bir algıya sahip olmalarını normalleştirmektedir. Kaldı ki, Türk ve Kıroğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin birçoğunun aileler tarafın-

dan mobbing davranışlarına maruz bırakıldığı belirlenirken; Taş ve Kıroğlu (2019) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlere ciddi oranda disiplin cezaları verildiği tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitimin uygulama/pratik yapma imkânını en aza indirmesi, birden fazla duyu organına hitap etme imkânını ortadan kaldırması, öğretmen-öğrenci ve öğretmen-veli etkileşimini azaltması, yüz yüze iletişim olanağını en alt düzeye indirmesi, öğrencilerin sosyalleşmelerine ket vurması, öğrencilerin teknoloji bağımlısı olma olasılığını artırması, öğretmen-veli işbirliğini düşük düzeyde tutması, güdülenme oranını azaltması, derse erişim problemi yaşanması, öğrencilerin çok yönlü gözlenip değerlendirilmeleri olanağını ortadan kaldırması, internet, bilgisayar, telefon, tablet gibi teknolojik araç giderlerine sebep olması ve baş ağrısı, göz bozukluğu gibi bazı sağlık sorunlarına sebebiyet vermesi yüz yüze eğitimin ön plana çıkmasına neden olmakta ve bu durum da öğretmenin ve öğretmenlik mesleğinin önemini ön plana çıkarmaktadır.

Öğretmen-öğrenci arasında duygu bağı kurulamamasının, göz temasının sağlanamamasının, jest ve mimiklerin devre dışı bırakılmasının eğitim-öğretim açısından ciddi eksiklere neden olduğu söylenebilir. Gülümsemeyen, yerine göre kaşlarını çatamayan ve insani duygulardan yoksun bir teknolojinin, bu özelliklere sahip öğretmenle yarışamayacağı açıktır. Ayrıca geçmişten günümüze süregelen öğretmenli eğitim anlayışına sahip/yatkın olan ebeveynlerin ve öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmeni aramaları, öğretmenin olmadığı bir eğitim-öğretim etkinliğini düşünememeleri de bunun bir sonucudur. Kaldı ki, öğretmenin eğitim-öğretim faaliyetlerinin başat ögesi olduğu ve öğretmenin yerini tutacak bir teknolojinin henüz icat edilmediği de bir gerçektir.

Araştırmada, öğretmenlerin, pandeminin yayılma hızını azaltması ve öğretmenlerin teknolojiyi daha aktif kullanmalarını sağlaması açısından uzaktan eğitimi olumlu buldukları saptanmıştır. Öğrencilerin okula gelmemeleriyle birlikte sosyal mesafenin sağlanması ve temasın en aza indirilmesi virüsün yayılma hızını azaltmaktadır. Ayrıca, okulların açık olması öğrencilerin yanı sıra, öğretmenlerin, yöneticilerin, eğitimci olmayan okul personelinin, velilerin, kantin ve servis görevlilerinin de okul ortamında bulunması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, uzaktan eğitimin bu kişilerin bir araya gelmelerini önleyerek pandeminin yayılma hızının düşmesi konusunda önemli bir etki yarattığı söylenebilir. Özdoğan ve Berkant (2020) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan bulgular da uzaktan eğitimin pandeminin yayılmasını engellediğine ilişkin bulgularımızla örtüşmektedir.

Uzaktan eğitimin teknoloji tabanlı bir eğitim olması, bu süreçte öğretmenlerin teknolojiyle daha çok iç içe olmalarına neden olmuştur. Teknolojiyle yakın temasın öğretmenlerin teknolojiyi daha aktif kullanma konusunda kendilerini yetiştirmelerine neden olduğu söylenebilir. Bakıoğlu ve Çevik (2020) tarafından yapılan çalışmada pandemi sebebiyle öğretmenlerin ve akademisyenlerin, öğrencilere yönelik içerik hazırlama ve paylaşma yöntemlerini öğrenmek

durumunda kaldıkları saptanmıştır. Özdoğan ve Berkant (2020) ve Mulenga ve Marban'ın (2020) pandeminin elektronik aletlerin, çevrimiçi kaynakların, sosyal medyanın ve e-öğrenme etkinliklerinin öğretmenler tarafından daha etkin kullanımında hızlandırıcı bir rol oynadığına ilişkin tespitleri araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Araştırmada, velilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitim uygulamasını, pandeminin yayılma hızını azaltma, okulun değerini ortaya çıkarma, okul masraflarını azaltma ve elektronik araçların satışını artırma (bu sektörde ticareti canlandırma) konularında olumlu buldukları tespit edilmiştir. Uzaktan eğitimden dolayı eğitimle ilgili kişilerin okul ortamında bir araya gelmemesinin bir sonucu olarak sosyal izolasyonun sağlamlasının pandeminin yayılmasını engellediği söylenebilir. Uzaktan eğitim uygulamasının, okula gitmekten kaynaklanabilecek bazı masrafları (forma, kırtasiye, yemek, servis, sosyal etkinlik vb.) azalttığı da bir gerçektir. Uzaktan eğitim için bir öğrencinin bir bilgisayarının, telefonunun ya da tabletinin ve internet bağlantısının bulunması yeterli görülmüştür. Yapılan çalışmalarda da uzaktan eğitimin örgün eğitime göre daha az maliyetle sunulan bir hizmet olduğu tespit edilmiştir (Doğan & Koçak, 2020; Gök & Çakmak, 2020; Kocayigit & Uşun, 2020).

Araştırmada, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitim uygulamasını hasta olmayı engelleme, her sabah uyanmak zorunda kalmama, derse girip girmeme konusunda özgür olma ve sınav olmaması konularında olumlu buldukları tespit edilmiştir. Sosyal mesafenin virüsün bulaşmasını engellediği iddiası, öğrencilerin bu yöndeki görüşlerini destekler niteliktedir. Iwai (2020) tarafından yapılan çalışmada da uzaktan eğitimin öğrencilerin uzun yolculuklara gerek kalmadan derse katılmalarına olanak tanıyarak ve yurtlar ile okullarda öğrencileri genel kullanıma sahip alanlardan uzak tutarak pandemiden korunmalarına yardımcı olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin okulların kapatılmasının gerekçesinin pandeminin yayılmasını engellemek olduğunun farkında olmaları da bu anlamda olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere kendi kendilerine öğrenme olanağı sağlması, geleneksel eğitime göre daha esnek ve bireysel koşullara uyarlanabilir olması uzaktan eğitimin öğrenciler tarafından beğenilme nedenleri arasında sayılabilir. Öğrenciye serbestlik tanıma, bireysel ve bağımsız öğrenmeyi sağlama, zaman ve kapalı alan zorunluluğunu ortadan kaldırma uzaktan eğitimin yararları arasında sayılabilir. Bakioğlu ve Çevik (2020) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitimde derslere katılım oranlarının düşük olduğu; Eğitim-Bir-Sen (2020) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin, çocukların sadece %1'inin canlı derslerin tümüne katıldığını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçları, araştırmamızda ulaştığımız, öğrencilerin uzaktan eğitime düzenli ve yeterli düzeyde devam etmedikleri bulgumuzu desteklemektedirler.

Araştırmada gerek öğretmenlerin gerek velilerin ve gerekse öğrencilerin uzaktan eğitimi yaparak-yaşayarak öğrenme imkânını en aza indirdiği için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitimi birden fazla duyuya

hitap etme imkânını sınırladığı, öğretmen-öğrenci etkileşimini azalttığı, yüz yüze iletişimi ortadan kaldırdığı, öğrencilerin sosyalleşmelerine ket vurduğu, öğrencilerin teknoloji bağımlılığı olma risklerini artırdığı, öğretmen-veli işbirliğini alt düzeye indirdiği, derse girme ve ders işleme istekliliğini sekteye uğrattığı ve canlı derse erişim problemi yaşandığı için olumsuz olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Yapılan araştırmalar (Doğan & Koçak, 2020; Duman, 2020; Kocayığıt & Uşun, 2020; Tarlakazan & Tarlakazan, 2020), uzaktan eğitimin öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sınırladığını, kazanımların bilgi düzeyinde kaldığını, uygulamalı çalışmaların yapılamadığını ve ders motivasyonunu azalttığını ortaya koymak suretiyle araştırma bulgularımızı desteklemektedir.

Araştırmada ulaşılan, öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri derse isteklendirme konusunda problemler yaşadıkları bulgusu alanyazınla örtüşmektedir. Yapılan çalışmalar motivasyonun yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de önemli ve gerekli olduğunu (Hobson & Puruhito, 2018), öğrencilerin uzaktan eğitimde motivasyonlarının düşük olduğunu ve bu süreçte öğrenciler arasındaki iletişimin ve etkileşimin kısıtlı olması sebebiyle güdülenme eksikliğinin baş gösterebileceği belirtmektedirler (Eken, Tosun & Tuzce-Eken, 2020; Fidan, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020; Uzoğlu, 2017).

Erişim sorununun ve kesintilerin çok sık yaşanmasının, internet olanaklarının sınırlı olmasının, uzaktan eğitime katılımı sağlayacak teknolojik araçlara sahip olunmamasının uzaktan eğitime katılım oranını düşürdüğü söylenebilir. Baek, Jones, Bulger ve Taliaferro (2018) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan, uzaktan eğitimin en önemli engellerinden birinin erişim sorunu olduğu sonucu, çalışmamızın bulgularıyla örtüşmektedir. Yapılan birçok çalışmada (Arslan & Şumuer, 2020; Doğan & Koçak, 2020; Fidan, 2020; Türker & Güven, 2016; Paydar & Doğan, 2019;) ulaşılan sonuçlar, teknolojik imkânsızlıkların ve teknolojik alt yapı yetersizliğinin uzaktan eğitimin önemli bir sorunu bulgumuzu desteklemektedir. Eğitim-Bir-Sen (2020) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin üçte ikisi EBA'ya girme konusunda sorun yaşadıklarını ve uzaktan eğitim konusunda MEB'den herhangi bir destek almadıklarını ifade etmişlerdir. Ulaşılan bu bulgular, uzaktan eğitim sürecinde canlı derslere erişimde ya da diğer uzaktan eğitim araçlarını kullanma konusunda önemli sorunların yaşandığını göstermektedir.

Araştırmada, öğretmen-öğretmen, öğretmen-öğrenci ve öğretmen-veli iletişimi ile iş birliğinin en aza düzeye inmesi uzaktan eğitimin olumsuz yönü olarak öne çıkmaktadır. Yapılan çalışmalar, veli-öğretmen ilişkisinin uzaktan eğitim sürecinde de önemsenmesi gerektiğini; veli-öğretmen ilişkisinin, sonuç alıcı bir öğrenme süreci için çok önemli olduğunu açıklamaktadır (Çalık, 2007; Çayak & Ergi, 2015). Yapılan birçok çalışmada (Duman, 2020; Hilli, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020; Sintema, 2020) ulaşılan bulgular, uzaktan eğitimde öğrenci-öğrenci, öğretmen-öğrenci ve öğretmen-öğretmen iletişiminin istenen düzeyde sağlanmadığı, yüz yüze iletişim ortadan kalktığı ve bu durumun da sosyal gereksinimlerin karşılanmasında sorunlara neden olduğuna ilişkin bulgularımızı desteklemektedir.

Okulların eğitime ara vermesi, sosyal mesafenin öncelenmesi, kısıtlamaların devreye sokulması, eve kapanmak mecburiyetinde kalan çocukların akranlarıyla iletişimlerini ve etkileşimlerini en az düzeye indirmiştir. Okulların eğitime ara vermelerini de kapsayan engellemelelerin ve kısıtlamaların, çocukların sosyalleşme süreçlerini de ciddi boyutlarda olumsuz olarak etkilediği söylenebilir. Çünkü, akran ilişkilerinin öğrencilerin sosyal yönlerini geliştirerek kişilik gelişimlerine olumlu katkı sunduğu bilinmektedir. Yapılan birçok çalışmada ulaşılan, uzaktan eğitimle öğrencilerin sosyal boyutta eksik kaldıkları, uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyalleşmelerini engellediği ve teknolojiye bağımlı olma riskini artırdığı sonucu (Kocayığit & Uşun, 2020; Lee, 2020; Simonson, Zvacek & Smaldino, 2019), araştırma sonuçlarımızla örtüşmektedir. Taş ve Minaz'a (2019) göre, özellikle ilkökul öğrencileri yaşları gereği arkadaşlarından uzun süre ayrı kalmayı tercih etmemekte ve bu durum sorunlara neden olabilmektedir. Sosyal mesafeye yapılan vurgu, sokağa çıkma yasakları, okullara ara verilmesi çocukların akranlarıyla ilişkilerini ve iletişimlerini ciddi oranda sınırlandırmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin tamamına yakınının uzaktan eğitimin sadece olağanüstü durumlarda yapılmasını, büyük bir çoğunluğunun ise uzaktan eğitimde ders saatlerinin azaltılmasını, ders içeriklerinin seyreltilmesini, internet alt yapısının güçlendirilmesini, ihtiyacı olan bütün öğrencilere bilgisayar/tablet ve internet desteği sağlanmasını önerdikleri görülmektedir. Alper (2020) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenlerin, uzaktan eğitimde ders saatlerinin daha aza indirgenmesini, ders içeriklerinde ve ders aralarında daha çok eğlence ve aktivitelere yer verilmesini önermeleri araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Arslaner ve Şumuer (2020, Demir ve Özdaş (2020) ve Ünal ve Bulunuz (2020) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin uzaktan eğitimin daha iyi yapılabilmesi için internet alt yapısının güçlendirilmesini, öğretmen ve öğrencilere bilgisayar ve internet sağlanmasını, uzaktan eğitim ile ilgili öğretmenlerin eğitilmesini, ders içeriklerinin çocukların seviyesine uygun hale getirilmesini önerdikleri tespit edilmiştir.

Okulların kapalı kalması ve uzaktan eğitimin devam etmesi durumunda, öğrencilerin öğrenme kaybı yaşmalarının önemli bir sorun olacağı açıktır (Reimers & Schleicher, 2020; UNESCO, 2020b; World Bank, 2020). Yapılan bir çalışmada velilerin yaklaşık dörtte üçü, öğretmenlerin ise üçte ikisi, okullar açılmazsa ve uzakta eğitim yapılırsa çocukların eğitimlerinden geri kalacaklarını ve çocukların duygusal olarak olumsuz etkileneceklerini ifade etmişlerdir (Eğitim-Bir-Sen, 2020). Yapılan başka çalışmalarda da (Doğan & Koçak, 2020; Eğitim-Sen, 2020; Fidan, 2020; Hobson & Puruhito, 2018; Kocayığit & Uşun, 2020; Özdoğan & Berkant, 2020; Paydar & Doğan, 2019; Sintema, 2020; Tarlakazan & Tarlakazan, 2020; Uzoğlu, 2017) uzaktan eğitimin sadece pandemi dönemine ait istisnai bir eğitim olması gerektiği, uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde uygulanan müfredatın uygulanmaması, ders saatlerinde ve içeriklerinde seyreltme/azaltma yapılması, ders materyallerinin uzaktan eğitimle uyumlu hale getirilmesi görüşleri dile getirilmiştir.

Uzaktan eğitimin olumsuzluklarının ortadan kaldırılması/azaltılması ve daha verimli bir uzaktan eğitim yapılabilmesi için öğretmenler, veliler ve öğrenciler uzaktan eğitim konusunda bilinçlendirilmeli, öğretmen-öğrenci-veli iletişimi ve iş birliğiyle uzaktan eğitime gerekli katılım sağlanmalı, derslere sistemli ve verimli katılım sağlayan öğrenciler ödüllendirilerek teşvik edilmelidir. Uzaktan eğitim platformlarının teknik alt yapıları güçlendirilerek, erişim sağlayamama ve kesinti yaşama sorunları ortadan kaldırılmalıdır.

Uzaktan eğitimden istenilen düzeyde yararlanabilmeleri için, ekonomik imkânları yeterli olmayan öğrencilere teknolojik (bilgisayar, telefon, tablet, internet vb.) destek sağlanmalıdır. Öğretmenler uzaktan eğitim konusunda (bilgisayar kullanma, materyal hazırlama, sunum yapma vb.) uygulama ağırlıklı ve sonuç alıcı etkili hizmet içi eğitimlerden geçirilmelidir. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitim programıyla sürdürülmemeli, uzaktan eğitim için uzmanlarca yeni içerikler hazırlanmalı ve çeşitli öğrenci düzeylerine göre farklılaştırılmış bir şekilde sunulmalıdır. Uzaktan eğitime uyumlu basılı materyaller ücretsiz ve eş zamanlı olarak öğrencilere ulaştırılmalıdır.

Bu araştırma için Ordu Üniversitesi'nden 09.03.2020 tarihli ve E-66417432-050.01.04-0576788 sayılı Etik Kurulu onayı alınmıştır.

Kaynakça

- Aktaş, Ö., Büyüктаş, B., Gülle, M., & Yıldız, M. (2020). Covid-19 virüsünden kaynaklanan izolasyon günlerinde spor bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumları. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9
- Alkan, İ. (2020). Uzaktan eğitim sistemine ilişkin öğretmen görüşleri. S. Yalçınalp (Ed.), *In The 3rd International Conference on Distance Learning and Innovative Educational Technologies (DILET2020)* (pp. 139-147), Ankara.
- Alper, A. (2020). Pandemi sürecinde k-12 düzeyinde uzaktan eğitim: Durum çalışması. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 45-67
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D., & Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. Akademik Bilişim 11 - XIII. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* içinde (ss. 319-327), Malatya.
- Angoletto, R., & Queiroz, V. C. (2020). COVID-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia (CEST)*, 5(2), 1-2
- Arslaner, Y., & Şumuer, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 201-230
- Ateş, A., & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Baek, J. H., Jones, E., Bulger, S., & Taliaferro, A. (2018). Physical education teacher perceptions of technology-related learning experiences: A qualitative investigation. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(2), 175-185.
- Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. DOI:10.7827/TurkishStudies.43502
- Bariş, M. F. (2015). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının incelenmesi: Namık Kemal Üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2), 36-46.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Benson, R., & Samarawickrema, G. (2009). Addressing the context of e-learning: Using transactional distance theory to inform design. *Distance Education*, 30(1), 5-21.
- Birişçi, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 1(2), 24-40.

- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), I-VI DOI:10.5281/zenodo.3778083
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 Pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126. DOI:10.5281/zenodo.3878572
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., & Çakmak, E. K. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. 4st edition. California: Sage publications, inc.
- Çalık, C. (2007). Okul çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: Kavramsal bir çözümleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-140.
- Çayak, S., & Ergi, D. Y. (2015). Öğretmen-veli işbirliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11, 59-77.
- Çoruk, H., & Çakır, R. (2017). Çoklu ortam kullanımının ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına ve kaygılarına etkisi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 8(1), 1-27.
- Davran, İ. (2020) Pandemi sürecinin toplum, kültür ve eğitime etkisi ile ilgili görüşlerin değerlendirilmesi. M. Kurt, F. A. Aksal, Z. A. Gazi ve Y. Çerkez, U. Akçıl (Ed.). In *2st International Conference on Interdisciplinary Educational Reflections* (pp. 45-67), Nicosia, Cyprus
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 273-292
- Dikmen, S., & Bahçeci, F. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(2), 78-98.
- Doğan, S., & Koçak, E. (2020). EBA sistemi bağlamında uzaktan eğitim faaliyetleri üzerine bir inceleme. *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(14), 110-124
- Duban, N., & Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının COVID-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 357-376.
- Duman, S. N. (2020). Pandemi döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 95-112

- Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ] (2020). *WHO director-general's opening remarks at the media briefing on COVID-19*. <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-COVID-19> Erişim: 08.03.2021.
- Eğitim-Bir-Sen (2020). *Pandemi sürecinde okulları güvenle açmak: Öğretmen ve veli araştırması*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Yayınları. <https://www.ebs.org.tr/yayinlarimiz/1/arastirmalar> (Erişim: 01.04.2021)
- Eğitim-Sen (2020). Pandemi günlerinde uzaktan eğitim çalıştayı sonuç raporu, 4 Eylül 2020. <http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2020/09/sonu%C3%A7-raporu.pdf> (Erişim: 01.04. 2021)
- Eken, Ö., Tosun, N., & Tuzce-Eken, D. (2020). COVID-19 pandemisi ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 113-128
- Emin, M. N. (2020). Koronavirüs pandemii ve acil durumda eğitim. *Seta/perspektif*, 268, 1-4. <https://setav.org/assets/uploads/2020/04/P268.pdf> (Erişim: 31.03.2021)
- Fidan, M. (2020). COVID-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24- 43
- Gök, B., & Kılıç Çakmak, E. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. *Kastamonu Education Journal*, 28(5), 1915-1931
- Gören, S. F., Gök, F. S., Yalçın, M. T., Göregen, F., & Çalışkan, M. (2020). Küresel pandemi sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 69-94
- Gupta, A., & Goplani, M.M. (2020). Impact of COVID-19 on educational institutions in India. *UGC Care Journal*, 31(21), 661-671. DOI:10.13140/RG.2.2.32141.36321
- Hilli, C. (2020). Distance teaching in small rural primary schools: a participatory action research project. *Educational Action Research*, 28(1), 38-52.
- Hobson, T. D., & Puruhito, K. K. (2018). Going the distance: Online course performance and motivation of distance learning students. *Online Learning*, 22(4), 129-140.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Turkish teacher candidates' views on distance education. *Rumelide Journal of Language and Literature Studies*, (19), 220-241.
- Karaman, K., & Akgül, İ. (2015). İlkokul öğrencileri için web tabanlı değerler eğitimi uygulaması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 87-100.

- Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262- 1274
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., & Şentürk-Barışık, C. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292.
- Kocayiğit, A., & Uşun, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285 – 299
- Lee, S. A. (2020). Coronavirus anxiety scale: A brief mental health screener for COVID-19 related anxiety. *Death Studies*. 44(7), 1-9. DOI:10.1080/07481187.2020.1748481
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2020a). Milli Eğitim İstatistikleri. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/04144812_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2019_2020.pdf (Erişim: 12.03.2021)
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2020b). Haber arşivi. <http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktan-egitime-iliskin-detaylari-anlattı/haber/20554/tr> (Erişim: 08.04.2021)
- Mulenga, E. M., & Marbán, J. M. (2020). Is COVID-19 the gateway for digital learning in mathematics education? *Contemporary Educational Technology*, 12(2), 1-11
- Odabaşı, F., Çoklar, A. N., Kıyıcı, M., & Akdoğan, E. P. (2002). İlköğretim birinci kademedeki web üzerinden ders işlenebilirliği. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4), 182-195.
- Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 13-43
- Özer, N., & Kır, Ş. (2018). Halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 69-86.
- Paydar, S., & Doğan, A. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji*, 1(2), 154-162.
- Reimers, F., & Schleicher, A. (2020). Schooling Disrupted, Schooling Rethought: How the COVID-19 Pandemic is Changing Education, OECD. https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=133_133390-1rtuknc0hi&title=Schooling-disruptedschooling-rethought-How-the-Covid-19-pandemic-is-changing-education (Erişim: 13.04.2021).

- Sağlık Bakanlığı. (2021). Türkiye COVID-19 hasta tablosu 15 Mart 2021. <https://covid19.saglik.gov.tr/> (Erişim: 23.04.2021)
- Schleicher, A. (2020). Covid-19's implications for education: Insights from education 2020 at a glance. <http://www.oecd.org/termsandconditions> (Erişim: 03.03.2021).
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). COVID-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53
- Simonson, M., Zvacek, S. M., & Smaldino, S. (2019). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education*. North Carolina: Information Age Publishing, Inc.
- Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: implications for STEM education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), 1-6.
- Tarлакazan, E., & Tarлакazan, B. E. (2020). Covid 19 pandemi sürecinde Türkiye’de uzaktan eğitim çalışmaları: Kastamonu Üniversitesi örneği. *Turkish Studies*, 15(7), 2107-3122
- Taş, H. (2020). Covid-19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. S. Yalçınalp (Ed.), In *The 3rd International Conference on Distance Learning and Innovative Educational Technologies (DILET2020)* (pp. 78-88), Ankara.
- Taş, H., & Kiroğlu, K. (2019). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin işledikleri disiplin suçları ile aldıkları disiplin cezalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 18(1), 78-96. DOI:10.17051/ilkonline.2019.527162
- Taş, H., & Minaz, M. B. (2019). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin meslek seçimlerine etki eden faktörler. E. İslamoğlu ve S. Yıldırım (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Yeni Araştırmalar* içinde (315-330). Ankara: Berikan Yayınevi
- Tezer, M., & Cumhuri, M. (2020). Pandemi hastalık sürecinde çevrimiçi matematik dersine yönelik öğrenci görüşleri. M. Kurt, F. A. Aksal, Z. A. Gazi ve Y. Çerkez, U. Akçıl (Ed.), In *2st International Conference on Interdisciplinary Educational Reflections* (pp. 87-92), Nicosia, Cyprus.
- Türk, H., & Kiroğlu, K. (2018). Ailelerin sınıf öğretmenlerine uyguladığı mobbing davranışları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2357-2389.
- Türker, A., & Dündar, E. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 323-342

- Türker, A., & Güven, C. (2016). Lise öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (EBA) projesinden yararlanma düzeyleri ve proje ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 244-254.
- UNESCO. (2020a). *Global monitoring of school closures caused by covid 19*. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> (Erişim: 11 Nisan 2020).
- UNESCO. (2020b). *School reopening*. (UNESCO Covid-19 education response education sector issue notes. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373275> (Erişim: 11 Nisan 2020).
- Uzoğlu, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(16), 335-351.
- Ünal, M., & Bulunuz, N. (2020). COVID-19 pandemisi dönemi uzaktan eğitim çalışmaları ve sonraki süreçle ilgili fen bilimleri öğretmenlerinin görüş ve önerileri. *Milli Eğitim*, 49(Özel Sayı 1), 343-369
- World Bank. (2020). *The Covid-19 Pandemic: Shocks to education and policy responses*. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/33696/148198.df?sequence=4&isAllowed=y> (Erişim: 11.03.2021)
- Yahşi, Ö., & Kırkıç, K. A. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(5), 3827-3847.
- Yenilmez, K., Balbağ, M. Z., & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Zhao, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. *Prospects*, 49, 29-33 DOI:10.1007/s11125-020-09477-y

Evaluation of Distance Education Implemented During the COVID-19 Pandemic Process in the Context of Stakeholder Views

Extended Abstract

Introduction

After schools ceased education due to the COVID-19 pandemic, countries have used different distance education methods to reduce children's learning losses and to ensure continuity of education. television and Internet-based by the Ministry of National Education on the interruption of education due to the pandemic in Turkey free distance education applications has been launched. Education support from Education Information Network (EBA) and television has started to be provided in all education levels. In the following process, live lessons came to the fore through the Education Information Network (EBA).

This research; to lay the groundwork for research on distance education; It is thought that the data obtained are important in terms of providing a perspective to educators, families and politicians in determining the problems experienced in distance education and producing effective solutions to these problems. The purpose of this study is to evaluate the distance education application implemented during the COVID-19 pandemic in the context of the opinions of classroom teachers, primary school students and parents and to develop solutions.

Method

In this study, phenomenological (phenomenological) design, one of the qualitative research designs, was used. The study group of this research consists of 30 classroom teachers, 26 parents of students and 26 primary school fourth grade students working in Ordu. Participating teachers, parents and students were determined by criterion sampling method. Research data were collected using a semi-structured interview form. Data collection tool was developed by the researcher. Interviews with the participants were made over Skype, WhatsApp and Zoom, face-to-face meetings could not be held due to the pandemic conditions. Qualitative data obtained through interviews were subjected to content analysis; the answers given by considering their similarities and closeness are grouped. Then, the data were analyzed by quantifying (digitizing) the frequencies and percentage rates of the determined groups. The findings obtained as a result of the analysis of the data were organized in a systematic, logical, consistent and understandable manner and presented in line with the purpose and sub-objectives of the research.

Conclusion and Implications

In the study, 90% of teachers and 81% of parents and students evaluated the distance education application applied during the COVID-19 pandemic as useless / less useful; It has been determined that the rate of teachers who see useful / very useful is 10%, and that of parents and students is about 19%. These results show that distance education, which has been put into practice during the pandemic, is not beneficial for both teachers, parents and students.

In the study, it was determined that almost all of the teachers found distance education positive in terms of revealing the value of teachers and showing that no technology could replace teachers. In the study, it was determined that teachers found distance education positive in terms of preventing pandemic and enabling teachers to use technology more actively.

In the study, it was determined that the majority of parents found the practice of distance education positive in preventing the spread of the pandemic, revealing the value of the school, reducing school expenses and increasing the sales of electronic devices.

In the study, it was determined that the majority of the students found distance education positive about preventing being sick, not having to wake up every morning, being free to enter the class and not having an exam.

In the study, it is seen that both teachers, parents and students evaluate the distance education application negatively because it eliminates the opportunity to learn by living. The vast majority of the participants reduced the distance education application to address multiple senses, minimized teacher-student interaction, eliminated face-to-face communication, prevented students from socializing, made students addicted to technology, reduced teacher-parent collaboration, decreased lesson motivation and It is seen that they evaluate it negatively because of the problem of attachment.

In the study, it was determined that almost all of the teachers recommended distance education to be carried out only in extraordinary situations, and the vast majority of them recommended reducing the course hours in distance education, diluting the course content, strengthening the internet infrastructure, and providing computer/tablet and internet support to all students in need.